

Kulturhistoriskt värdefulla radhusområden och kedjehus i Vaxholm

Vaxholms stad

Vaxholms stad
Stadsbyggnadsförvaltningen
Albin Uller, Byggnadsantikvarie
2010-03-29

Omfattning och innehåll

Inventeringen av kulturhistoriskt värdefulla radhusområden och kedjehus på Vaxön i Vaxholms stad är framtagen för att fungera som kulturmiljöunderlag vid bla bygglovprövningar.

En genomgång av samtliga rad- och kedjehus i Vaxholm har gjorts och av dessa bedömdes fyra stycken områden ha ett kulturhistoriskt värde. Dessa fyra områden beskrivs nedan med bla bakgrundsfakta, bilder, byggnadsmaterial och karaktärsdrag. Beskrivningarna innehåller det som är typiskt och gemensamt för området. Fastigheterna eller lägenheterna beskrivs inte var för sig. Karaktärsdragen som spaltas upp i punktform konkretiserar/preciserar vad på en byggnad eller ett område som inte får förvanskas om det kulturhistoriska värdet skall bibehållas. Då inventeringen genomfördes under vinterhalvåret har ingen bedömning av fastigheternas trädgårdar varit möjlig.

Inventeringen innefattar genomgång av hos Vaxholms stad tillgängligt arkivmaterial samt litteratur avseende radhus genom tiderna.

Utifrån den samlade bedömningen av arkiv- och litteraturgenomgång samt byggnaderna/områdenas nuvarande utformning och skick har en indelning i tre nivåer för det kulturhistoriska värdet gjorts. De tre nivåerna är följande: *omistligt, värdefullt och intressant.*

Som utgångspunkt för de kulturhistoriska värderingarna ligger värderingssystemet som Riksantikvarieämbetet har tagit fram och presenterar i boken "Kulturhistorisk värdering av bebyggelse".

Innehållsförteckning

Radhuset i Sverige	4
Sebo-husen	7
Övre Petersbergsområdet	9
Nedre Petersbergsområdet	12
Slätpricken	14
Löjvikshöjden	16
Bygårdsvägen	19

Radhuset i Sverige

Innan det moderna engelska radhuset kom till Sverige i mitten på 1800-talet fanns det tre bebyggelsestyper som starkt påminner om radhus. De sydskanadinaviska köpstädernas sammanbyggda enfamiljshus, köpstadshus, arbetarbostäder i de svenska brukssamhällena samt de sk statarlängorna.

I de sydskanadinaviska köpstäderna var det behovet av att inom ett begränsat område få plats med både bostäder och arbetslokaler som ledde till att man sammanbyggde enskilda hus. Det möjliggjordes genom att först använda korsvirkestekniken och senare tegeltekniken. De långa rader av hus som bildades mot gatorna ger ett förhållandevis enhetligt intryck men i själva verket är varje hus självständigt uppfört och underhållet. Oftast hade dessa hus ingen port mot gatan utan man kom in genom trädgården på baksidan. Köpstadshusen var oftast 1-vånings hus sammanbyggda i gavlarna och bestod av 1-2 rum. Köpstadshusen uppfördes av lokala byggmästare eller hantverkare, ibland även med hjälp från byggherren. Husen är enkla och traditionella med tegelklädda sadeltak, de äldsta med halmtak, väggarna av korsvirke eller tegel var slammade eller putsade. Socklarna av gråsten blev oftast målade svarta med tjära eller asfalt. De konstruktionstekniska begränsningarna som korsvirkestekniken ger med sin ramkonstruktion begränsar det arkitektoniska uttrycket men bidrar även till husens enhetliga utseende. När man senare övergick till att bygga i tegel bibehöll man samma uttryck med fönster- och dörrplaceringar.

Till skillnad från köpstadshusen planerades och uppfördes brukens arbetarbostäder i ett sammanhang, nästan som ett modernt radhusbyggande. Eftersom bruken anlades på platser där bebyggelse inte tidigare fanns var bruksägaren tvungen att bygga bostäder till sina arbetare för att få arbetskraft. Det var av rent ekonomiska skäl man sammanbyggde bostäderna till längor istället för att uppföra fristående hus och därför gavs de även ett enhetligt uttryck. Vanligast var 1 rum och kök eller endast bostadskök. Timmerkonstruktioner var vanligast men även korsvirke och tegel förekommer. Brukssamhället uppfördes ofta efter utländska förebilder och med barockens rumsliga synsätt. Det var ofta en monumental miljö där de enskilda bitarna var underställda helheten.

Jordbrukets motsvarighet till brukens arbetarbostad var de sk statarlängorna vid de stora godsen. I Skåne och Mälardalen uppfördes de i sten och tegel, i Södermanland, Uppland, Östergötland, Västergötland och Närke i trä. De äldsta bostäderna bestod bara av ett kök med spis i fristående hus eller parhus som senare utvecklades till radhusliknande längor med upp till åtta lägenheter. Senare utökades bostäderna till 1-rum och kök.

Ingen av dessa tre bebyggelsestyper kan sägas vara en direkt föregångare till det moderna radhuset i Sverige. Men de har påverkat hur vi har byggt och förhållit oss till byggnadstypen. Skillnaden mellan köpstädernas bebyggelse och bruken och godsen är främst kulturell. Då man i köpstäderna uppförde individuellt utformade hus som byggdes samman pga platsbristen var det mer ett liveget boende på bruken och godsen där en överhet formade och bestämde förutsättningarna. Detta ligger till grund för den avoga inställningen som arbetarna hade till radhusen under 1900-talets första hälft då man från stadsbyggnads- och arkitektåll försökte lansera radhusen som ett alternativ till både det enskilda huset och flerfamiljshuset. Den avoga inställningen förstärks dessutom av att egnahemsrörelsen under samma tid slog vakt om betydelsen av att få bygga och utforma sitt egna fristående hem.

När man i slutet av 1800-talet försökte lansera radhuset som en alternativ bostadsform är det med förebilder från England. Det var dock inte arbetarnas enklare hus som inspirerade utan

främst de som var byggda för den välbärgade medelklassen. Det som föranledde introduktionen i Sverige var bla industrialismens genombrott, det kapitalistiska produktionssättet samt det faktum att arbetsgivarens plikt att hålla sina anställda med bostad avskaffas 1846. Bostaden blev därmed en vara på marknaden och precis som i föregångslandet England ledde detta till en konstant bostadsbrist. Samtidigt krympte då den tillgängliga marken i storstäderna att bebygga. Man såg då radhuset som ett alternativ till flerbostadshuset eftersom det hade ett fördelaktigare marknyttjande än friliggande hus samtidigt som alla familjerna kunde få en egen trädgård att odla vilket var ett starkt argument för arbetarklassen till att inte bo i flerbostadshus. Men det visade sig vara svårt att få ekonomi i byggandet med lägenheter anpassade efter de behov och resurser som en arbetarfamilj hade att tillgå samtidigt som minnet av de usla förhållandena vid bruken och godsens levde kvar och för vilka radhusen stod som symbol. Vanligast var att man bodde i ett rum och kök och det var alldeles för litet för att ett radhusbyggande i samma storlek skulle kunna bära sig ekonomiskt.

Därför blev det som bostad åt medelklassen i villa- och trädgårdsstäder som radhuset fick sitt genombrott i Sverige eftersom man förknippade det med engelsk kultur och livsstil och därmed hög status. De första efter engelskt mönster som introduceras är Canadaradhusen på Lidingö 1908. De betecknades som arbetarbostäder men i praktiken var de med sina tre rum och kök för stora och dyra. På Lidingö bygger man några år senare två längor till, i kvarteret Tegen. Dessa byggs direkt med medelklassen som målgrupp.

Under funktionalismen gjordes ett nytt försök från arkitektkåll att lansera radhuset som en arbetar- och folkbostad. Även om det inte lyckas fullt ut så får ändå radhuset en starkare ställning genom den propaganda som fördes och den estetiska förnyelsen. Det var inte längre de engelska trädgårdsstäderna som stod som förebild utan de tyska och schweiziska sk Siedlungen. Men det var ändå under den här tiden som idén om radhus som folkbostad kunde förverkligas. Det skedde dels genom självbyggeri inom egnahemsrörelsen, främst i Göteborgstrakten, och dels genom ett byggande i mindre industriorter där företagen behövde bostäder till sina anställda och fick fördelaktiga villkor av kommunerna. Självbyggeriet gjorde att man kunde öka storleken på bostäderna till en rimlig kostnad och därmed höja statusen på radhuset som bostadsform. Arbetsinsatsen inom självbyggeriet värderades till 10% vilket motsvarade den insats som krävs för ett egnahemslån eftersom detta endast täckte 90% av husets försäljningsvärde.

På 1940-talet började man planera för större utvidgningar av de redan expansiva storstadsregionerna. De planer och skisser som tex Sven Markelius presenterade för generalplanen för Stockholm liknade väldigt mycket det moderna förortsbyggandet och hur man kan bygga nya städer utanför de gamla. Radhuset som bostadsform sågs som en väldigt viktig del i det tänkta byggandet, gärna i hyresform som alternativ till lägenheter i flerbostadshus. Man återgick till ett mer traditionellt formspråk med tex tegeltäckta sadeltak och man lämnade 1930-talets lamellhussystem där radhusen placerats för sig i långa rader och det blir återigen mer trädgårdsstadsprägel på områdenas planering. Man tillvaratar vegetation, höjdskillnader och öppna rumsbildningar i samspel med landskapet. Det blir den engelska grannskapsenheten med sina centrumbildningar och servicefunktioner som får stå modell när man planerar nya områden. Det var en decentraliserad utbyggnad av städerna man förespråkade. Detta fortsätter man att framhäva som en önskad riktning ända in på 1960-talet.

I slutet av 1940-talet och början av 1950-talet satte arkitekter, byggare och politiker stor tilltro till det sociala bostadsbyggandet och förutspådde det definitiva genombrottet för radhuset som

en accepterad bostadsform. Men det var återigen försämrade ekonomiska förutsättningar för markanvändande med låg nyttjandegrad och förändrade lånebestämmelser samt bristande kulturell förankring som satte stopp för detta. De allmännyttiga bostadsföretagen var dessutom mer inriktade på att lösa den bostadsbrist som fanns genom att bygga flerbostadshus. Flera framgångsrika försök att bygga förhållandevis små och billiga radhus i hyresform genomfördes dock under 1940- 50- och 60-talet utan att de fick några egentliga efterföljare i större skala. Med den ökade välfärden i samhället minskade även behovet att bygga billigt i hyresform åt arbetarfamiljer och man koncentrerar sig på att främja byggandet i egnahemsform för att få radhusen att bära sig ekonomiskt och bli mer attraktiva. Man frågick även mer och mer trädgårdsstaden som ideal och radhusområdena planeras mer utifrån en stadsmässig yttre rumsutformning med småstadens bebyggelsesätt som yttlig förlaga. Under 1970-talet blev det allt mer tydligt att det är stadsbyggnadsideologin "Lågt och tätt" som är rådande ideal. Man vill ge områdena en egen identitet och socialt liv. Skalan anpassas till den gående människan till skillnad från föregående decennier som mera haft bilens betydelse i fokus. Under 1970-talet återupptogs tanken på billiga radhus i hyresform som en reaktion mot de storskaliga områden med flerfamiljshus som uppförts. Detta sanktioneras från statens sida och förutsättningarna för att förvalta och bygga småhus i kooperativ form och med hyresrätt förenklas genom nya låneregler. Både kritiken mot höghusen och de nya ekonomiska förutsättningarna gör att radhusbyggandet tar fart och ökar. Förhållningssättet till arkitekturen och materialvalen som under 1940- 50- och 60-talen varit både traditionell och osentimental och förankrad i de produktionstekniska förutsättningarna blir nu mer falskt sentimentalt. Man försöker associera till äldre miljöer och gediget hantverk fast husen uppförs som prefabricerade monteringshus.

Källa: Arén, Hans, Radhuset som folkbostad, Doktorsavhandling i Arkitektur-Bostadsplanering, Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg 1980.

Sammanfattat av Albin Uller, Byggnadsantikvarie Vaxholms stad 2010-03-15

Sebo-husen

Radhusområdet på Lärkvägen ritades 1944 av arkitekt Ernst Grönwall åt Svensk Bostadsproduktion AB. Ernst Grönwall har ritat en mängd hus i hela Stockholmsområdet men även i övriga landet. Mest känd är han kanske för biografen Draken på Kungsholmen i Stockholm. Sebo-husen har en mycket enkel karaktär och lite drag av arbetarbostäder trots att Vaxholm aldrig haft någon industri eller verksamhet som krävt sådan bebyggelse.

Beskrivning:

Området består av sju stycken längor som ligger utefter Lärkvägen, varsamt inplacerade mellan stora tallar, och innefattar fastigheterna *Taltrasten 25* och *Talgoxen 19*. De fyra längorna nordost om Lärkvägen som byggdes först har sex stycken lägenheter i varje länga. De tre som ligger åt sydväst har åtta stycken i varje. På den nordligaste längans västra gavel ligger tvättstugan och den gamla panncentralen. Området är traditionellt och tidstypiskt utformat med förhållandevis flacka sadeltak täckta med tegelröd korrugerad plåt. Taken har troligtvis ursprungligen varit täckta med tvåkupigt lertegel precis som de grunda burspråken på gavlarna mot Lärkvägen är. Fasaderna är klädda med locklistpanel i ljusgul och gråblå kulör. Ursprungliga i huvudsak tvåluftsfönster med i fasadkulören inmalade foder och karmar, bågarna är engelskt röda. På entrésidorna som ligger åt norr har övervåningarna karaktäristiska fönster med förskjutna losholz. Entréerna som är något förskjutna och bildar par har kvar sina ursprungliga fernissade dörrar med strukturglas och skärmtak. Samtliga längor har stora terrasser åt söder. På de fyra första längorna är de ursprungliga med stengrunder. På de senare var det ursprungligen mindre balkonger. Sebo-husen saknar för- och trädgårdar helt.

Karaktärsdrag:

Områdets karaktär med stora uppvuxna tallar
Flacka sadeltak
Fasaderna klädda med locklistpanel
Ursprungliga fönster, på entrésidorna med förskjutna losholz
De grunda tegeltäckta burspråken på gavlarna
Fönstersättning och lufter

Entréerna med ursprungliga fernissade dörrar och skärmtak
Terrassernas stengrunder

Bedömning:

Sebo-husen ritade av arkitekt Ernst Grönwall är Vaxholms äldsta radhusområde. Det är välbevarat i ett i stort sett ursprungligt skick och har kvar sin enkla men samtidigt eleganta karaktär. Området bedöms som **omistligt** för Vaxholms stads stadsbild.

Övre Petersbergsområdet

Radhusområdet Övre Petersberg ligger på en höjd strax ovanför Pålsundsbron som leder till Bogesund. Området är uppfört i tre etapper av Byggnads AB Harry Karlsson. Första etappen är ritad av arkitekt Helge Zimdal. Etapp 1 skiljer sig markant från etapp 2 och 3, både vad gäller materialval som utformning. Området innefattar även ett flertal garagelängor samt en fristående panncentral. Garagen är låga och enkla med fasader klädda med betongplattor med frilagd ballast. Taken är täckta med korrugerad plåt. Panncentralen har ett flackt nästan plant sadeltak, fasader med glimmerputs samt oval plåtklädd skorsten.

Etapp 1

Första etappen innefattar fastigheterna *Koltrasten* 1-3, 8-11, *Kornknarren* 1-4, *Korsnäbben* 1-6, *Måsen* 1-6. Uppförda 1965/66.

Beskrivning:

Etapp 1 är för sin tid förhållandevis traditionellt och försiktigt utformad med flacka sadeltak täckta med svarta eternitplattor och fasader klädda med vitmålad panel på förvandring.

Huskropparna är saxade. Gavlarna är fönsterlösa och har kraftig svart- eller brunmålade lockpanel på den undre våningen, ursprungligen svartmålade. Entréerna med sidoljus har kvar en del ursprungliga dörrar. Förråden vid entréerna har flacka pulpettak samt samma kraftiga lockpanel som återfinns på gavlarna. Många förråd har blivit förändrade och en del är nu hopbyggda med husen. Fönstren är i huvudsak vitmålade, en del har bytts ut. Vid entréerna finns stora vertikala fönsterpartier på undervåningarna. Balkongerna och uteplatserna på baksidorna är indragna i fasaderna. Förgårdarna mellan förråden är små förutom på kvarteret Koltrasten där de sluttar svagt ner mot Karl Martins väg. Trädgårdarna på baksidorna avskärmas från vägarna med spaljéer, genomsiktliga plank eller häckar. De flesta trädgårdarna har pergola. Några mindre förändringar har skett: inglasade balkonger och uteplatser, ändrade kulörer på förråd samt förändrade entréer.

Karaktärsdrag:

Flacka sadeltak täckta med svarta eternitplattor
Fasader med vitmålade panel på förvandring
Den kraftiga svartmålade lockpanelen på förråd och gavlar
Entréerna med sina sidoljus samt originaldörrar
Undervåningarnas stora fönsterpartier vid entréerna
Indragna öppna balkonger och uteplatser

Bedömning:

Traditionellt utformade radhuskvarter. De bedöms som **värdefulla** som en första etapp och en del av övre Petersbergsområdet

Ettapp 2 och 3

Andra etappen innefattar fastigheterna *Siskan* 7-11, *Skraken* 6-9, *Sparven* 8-13, *Roskarlen* 5-7, *Spillkråkan* 8-13, *Rödhaken* 5-7. Uppförda 1966/67. Tredje etappen innefattar fastigheterna *Svärtan* 2-5, *Spoven* 2-5, *Sävsångaren* 2-4, *Staren* 1-2, *Vipan* 2-4, *Ärlan* 2-3, *Tärnan* 2-4, *Tättingen* 2-3, *Svanen* 2-4, *Svarthättan* 2-3, *Svalan* 2-4, *Sidensvansen* 2-4. Uppförda 1967/68 Denna etapp har även beskrivits i en antikvarisk rapport från 2009 i samband med en diskussion kring områdets färgsättning.

Beskrivning:

Med sitt tydliga uttryck av 1960-talsmodernism skiljer sig etapp 2 och 3 på ett tydligt sätt från etapp 1. De närmast kubiska lite slutna byggnadsvolymer med platta tak har fasader klädda

med ljusa eternitplattor på övervåningarna. Bottenvåningarna samt förråden på entrésidorna har samma kraftiga svart- eller brunmålade lockpanel, ursprungligen svartmålade, som återfinns på etapp 1. Huskropparna är saxade. De flesta gavlarna är fönsterlösa. Många förråd har blivit förändrade och en del är nu hopbyggda med husen. Runt fönstren på övervåningarna finns det fält med stående svart- eller brunmålade panel. Entrésidornas fönster på övervåningen har karaktäristisk och tydlig storleksvariation. Fönstren är i huvudsak vitmålade, en del har bytts ut. Balkongerna och uteplatserna på baksidorna är indragna i fasaderna. Förgårdarna mellan förråden är små. Trädgårdarna på baksidorna avskärmas från vägarna med häckar eller låga staket. Några mindre förändringar har skett: inglasade balkonger och uteplatser, ändrade kulörer på förråd samt förändrade entréer. Några gavelhus har även byggts till.

Karaktärsdrag:

De kubiska byggnadsvolymer

Fasader klädda med ljusa eternitplattor

Den kraftiga svart- eller brunmålade lockpanelen på förråd och bottenvåningar

Den stående svart- eller brunmålade panelen vid fönsterpartierna

Fönstersättning och lufter, särskilt entrésidornas övervåningar

Indragna öppna balkonger och uteplatser

Bedömning:

Området är välbevarat och i ett stort sett ursprungligt skick. Det har kvar sin tydliga och karaktärsfulla 1960-talsmodernism med tidstypiska material. Området bedöms som **omistligt** för Vaxholms stad.

Nedre Petersbergsområdet

Radhusområdet Nedre Petersberg ligger precis ovanför brofästet vid Pålsundsbron som leder till Bogesund. Området är uppfört 1971 av John Mattson Byggnadsaktiebolag och ritat av FFNS Arkitektgrupp AB. Området innefattar även två stycken gemensamma garage med parkeringsplatser ovanpå samt en fristående panncentral. Garagen är låga och ligger i souterräng med fasader klädda med betongplattor med frilagd ballast och brunmålade träjalusier som ljusinsläpp. Panncentralen har ett flackt pulpettak samt plåtklädd rostfärgad skorsten.

Beskrivning:

Området består av sexton stycken rektangulära längor med fyra till sex lägenheter i varje. Längorna som alla är utplacerade i samma riktning har fasader av kalksandsten och både liggande och stående brunmålade panel. Pulpettak med takband av liggande brunmålade panel. De flesta gavlarna är fönsterlösa. Förgårdarnas förråd vid entréerna har flacka pulpettak samt samma brunmålade panel som återfinns på husen. Många förråd har blivit förändrade och en del är nu hopbyggda med husen. Fönstren är i huvudsak vitmålade, en del har bytts ut. Balkongerna och uteplatserna på baksidorna är indragna i fasaderna. Balkongernas fronter varierar till utseendet, ursprungligen har de troligtvis haft snedställd vitmålade panel. Förgårdarna mellan förråden är små och avskärmas från vägarna med både höga plank och låga staket. Trädgårdarna på baksidorna avskärmas med häckar. Några mindre förändringar har skett: inglasade balkonger och uteplatser, ändrade kulörer på förråd och panel samt förändrade entréer.

Karaktärsdrag:

Rektangulära byggnadskroppar med pulpettak
Fasader med kalksandsten och brunmålade panel
De fönsterlösa gavlarna
Indragna öppna balkonger och uteplatser

Bedömning:

Området har trots vissa förändringar till stor del behållit sin karaktär och förmedlar ett tidstypiskt intryck både till form och till material. Området bedöms vara kulturhistoriskt **intressant**

Slätpricken

Kvarteret Slätpricken ligger precis vid vattnet med utsikt över Södra Vaxholmsfjärden. Området ritades av arkitekterna SAR Bertil Engstrand och Hans Speek 1975 och uppfördes av AB Vaxholmsbostäder 1977.

Beskrivning:

Området som egentligen består av enskilda villor och parhus upplevs som rad- eller kedjehus och benämns även som detta i nybyggnadslovet. Hela området ligger i souterräng med garagen och carportarna längst upp mot gatan. Mellan dem och bostadshusen bildas skyddade och intima små gårdar. Från gatan finns det även utblickar mot vattnet mellan några av husen. Byggnadskropparna ligger i en lång rad men är något förskjutna i förhållande till varandra. De enskilda byggnaderna, som nästan ser halva ut, har pulpettak, täckta med papp, men parhusen sitter ihop spegelvänt med varandra och bildar då flacka sadeltak. Fasaderna är klädda med stående panel, ursprungligen gulmålade. Panelpartierna ovanför balkongerna är liggande, ursprungligen vitmålade. De i hörnen placerade balkongerna och uteplatserna är indragna. Husen har stora vitmålade fönster. Det mittersta parhuset har en stor gemensam tegelskorsten på södra fasaderna. Några mindre förändringar har skett: ändrade fasadkulörer, förändrade entréer samt ett ovarsamt tillbyggt uterum.

Karaktärsdrag:

Byggnadsvolymer med de "halva" och hela husen
De flacka pulpet- och sadeltaken
De intima förgårdarna
Fasaderna med stående gulmålade panel
De indragna balkongerna och uteplatserna
Stora vitmålade fönster

Bedömning:

Trots vissa förändringar upplevs området som enhetligt och ursprungligt både sett till utformning och material. Området bedöms som kulturhistoriskt **värdefullt**

Löjvikshöjden

Radhusområdet i Löjvik ligger placerat på en höjd mellan Resarövägen och Kodjupet. Området ritades och planerades av arkitekterna Bengt Lindroos och Ralph Erskine 1991 och uppfördes av Folkhem Byggnads AB 1993.

Beskrivning:

Området som består av 95 stycken lägenheter fördelade på 34 olika bostadsbyggnader är rikt varierat till sin utformning men håller sig till samma tema. Husen har antingen flacka sadeltak eller pulpettak som möts i ständigt avbrutna och spännande vinklar med omväxlande höga och låga fasader. De kraftiga omålade taktassarna bär upp förhållandevis kraftiga taksprång. Taken är täckta med tvåkupigt mörkt tegelröda betongpannor. Fasaderna är klädda med i huvudsak panel på förvandring med olika dimensioner, även lockpanel förekommer. En del fasader har dekorativa vertikala träribbor. Samtliga fasader är målade i grå, grön eller vinröd kulör förutom ett antal accentuerade gavlar som är svarta och där fönstren och de dekorativa träribborna är röd- eller grönmålade. Vissa byggnader har omålade utanpåliggande balkonger och entrétrappor. De obehandlade trädetaljer som förekommer är i huvudsak av lärkträ. Tyvärr har flera av dessa detaljer börjat bytas ut och ersättas av tryckimpregnerat virke vilket förändrar områdets karaktär. Entréerna har varierad utformning med antingen mörkt gröna eller vinröda dörrar utan rutor. Samtliga fönster förutom på de svarta gavlarna är vitmålade. Fönstersättningen är varierad men konsekvent. Området bjuder på både större öppna gemensamma ytor som smala gränder med utblickar mot natur eller accentuerade byggnadsdelar. Höjden som området ligger på är kuperad och många av byggnaderna som ligger i souterräng är varsamt utplacerade med stor hänsyn tagen till platsen naturliga förutsättningar och många stora träd är sparade i området. Området innefattar även två stycken garage samt två stycken konstnärligt utsmyckade plåtskorstenar med väl patinerad rostig yta.

Alldeles intill ligger ett mindre område med parhus som uppfördes samtidigt med radhusen. De är ritade av samma arkitekter och har samma takmaterial, fasadbehandling, färg- och fönstersättning som radhusen.

Karaktärsdrag:

Sadel- och pulpettak med mörkt tegelröda betongpannor
De i höjdled förskjutna byggnadskropparna
Fasader med panel på förvandring i olika dimensioner samt lockpanel
Fasadernas distinkta färgsättning
Obehandlade trädetaljer av lärkträ
Utanpåliggande omålade balkonger och entrétrappor
Synliga omålade taktassar
Fönstersättning och lufter
Entréernas gröna och röda dörrar
Områdets kuperade natur med många stora bevarade träd

Bedömning:

Detta unga och moderna område från början av 1990-talet känns som en naturlig förlängning av de båda arkitekterna Bengt Lindroos och Ralph Erskines tidigare byggande. Särskilt de villor och radhus de ritat för just Folkhem. Området har samma självklara och enkla materialbehandling med ett fåtal väl uttänkta material i samverkan som har präglat deras tidigare produktioner. Samma filosofi genomsyrar även den genomtänkta och enhetliga färgsättningen med ett fåtal accentuerade element. Även om området är relativt nybyggt bedöms det vara kulturhistoriskt **värdefullt** då det är ett bra exempel på ett byggande som samverkar med platsen och människorna som bor där och med en arkitektur som både är enkel och självklar men samtidigt varierad och distinkt.

Bygårdsvägen

Kedjehus ritade av FFNS Arkitektgrupp AB och uppförda av John Mattson Byggnadsaktiebolag 1974.

Beskrivning:

Det utvalda området består av 24 stycken hus fördelade på 6 längor som sträcker sig längs Bygårdsvägen på Resarö. Totalt omfattar området 31 stycken kedjehus men de båda längorna som ligger utmed Tallholmsvägen har genomgått stora förändringar som har ändrat deras karaktär. Husen har djupt nerdragna sadeltak med minimala taksprång. Taken är täckta med mörkrött tvåkupigt betongtegel och har indragna takkupor på båda fallen. Kuporna mot gatan är mindre och har bara ett fönster, de mot trädgårdarna är större och har två fönster. Samtliga kupor är täckta med svart plåt. Samtliga hus har även ett mindre takfönster bredvid kupan mot gatan. Fasaderna är klädda med tät lockpanel i en röd kulör. Vitmålade kvadratiska fönster med spröjs. Entrépartierna är indragna i fasaderna. För- och trädgårdar skiljs åt av låga genomsiktliga staket eller häckar. Garagen som länkar samman husen har samma rödmålade panel samt svarta plåttak. Garageportarna är svartmålade. Förändringar som skett i området: nya större takfönster har tagits upp på båda fallen, fönster har bytts ut, nya fönster i olika former har tagits upp, framförallt på gavlarna, mindre tillbyggnader förekommer.

Karaktärsdrag:

Djupt nerdragna sadeltak med minimala taksprång, täckta med mörkrött tvåkupigt betongtegel
Fasader med rödmålade lockpanel
Indragna takkupor på båda fallen, täckta med svart plåt
Vitmålade kvadratiska fönster med spröjs

Bedömning:

Området har trots vissa förändringar till stor del behållit sin karaktär och förmedlar ett tidstypiskt intryck både till form och till material. Området bedöms vara kulturhistoriskt **intressant**

